

Dávid Kata

ZSUZSI

Mari anyja gyakran zavarta össze a falubelieket azzal a hóbertjával, hogy Máriaként anyakönyvezett kislányát Zsuzsinak szólította. Az emberek persze csóválták a fejüket, de legalább ennyi legyen meg egy édesanya akaratából, ha ő szenvedte a világra ezt a vézna, furcsa teremtet. Már híre ment, hogy szegény asszony ottmarad a szülőágyon, mert farfekvéses volt a kicsi és több mint egy napon át vajúdott vele. A kis Zsuzsi-Mari kismacska módra nyávogott fel, és abba sem hagyta három hónapon át. Hasfájós, mondták rá. Apja, aki valamennyivel türelmesebben viselte a nyivákolást, jobb híján az újságot olvasta fel neki esténként, nem egyszer az első oldaltól az utolsóig. Marika az első névnapját is éjfélig tartó nyöszörgéssel ünnepelte, a holtfáradt apa sötét vonásai kissé finomodtak, mikor a hírmondó hátlapján felfedezte a Mária név jelentését és hangosan fel is olvasta feleségének:

– Úrnő.

– Úrnő, az – válaszolta a csalódott anya. „Akkor már inkább lilium. Fehér, kényes lilium” – tette hozzá gondolatban.

És valóban hasonlatos volt a liliumhoz, hiszen Zsuzsika később is kifehérett a család többi tagja közül. A szülei, bátyja már az első tavaszi napsugaraktól barnára sültek, neki viszont rengeteg anyajegy borította a testét, finom bőre hamar megégett, nem lehetett sokáig dolgoznia a napon, nagyon lázas tudott lenni tőle. Hátáról a bátyja apránként nyúzta le a hámló cafatokat. Mindig megígérte, hogy csak a halott bőrt tépi, de kaján örömmel húzott bele a sajgó, égett területbe. A lány visított, testvére ütötte, anyjuk üvöltve rontott ki a konyhából. A fakanállal mindkettő kapott, a gyerek, mert gypálja a kicsit, Zsuzsi, mert hagyja magát. Zsuzsi a veszekedések után rendszerint elhatározta, hogy világgá megy, egy filmben látta, hogy a főhős kicsit megnyalazza az ujját, feltartja a levegőbe és arra indul el, ahonnan a szél fúj.

De a szél valahogy rendre a gazdaság felől fúj, ahol az apja dolgozott, hát mindig csak addig jutott. Ott aztán belebújt a nagy, izzadt ember nyakába, apja pedig eleinte tréfásan, az idő múlásával viszont egyre kiábrándultabban tette fel ugyanazt a két kérdést:

– Miért mentél világgá, Zsuzsika? – és várta a panaszt az összeszorított kislányszájából.

– És miért nem mentél világgá, Zsuzsika? – erre kapta az újabb csimpaszkodó ölelést.

Egy bizonyos életkor fölött persze már nem illik duzzogni, Zsuzsi ment a dolgára. Otthon néma arccal járt-kelt, elvégezte a töménytelen házimunkát, az iskolából meg nem győzte hazahordani az ötösöket és a dicséreteket. Kamaszkorában még mindig olyan soványka volt, hogy erősebb szélben nem mert az utcára menni. Bizsergette az érzés, hogy az első komolyabb szellőkés elröpítheti. El innen. Egészségügyi szakközépbe járt, pedig inkább óvónő szeretett volna lenni. A tanárai az utóbbtól óva intették, és eltanácsolták a halk szavú, különös lányt a gyerekektől. Anyja életében először a középiskolai ballagásán tűnt gyöngédnek és büszkének, addigra már az egész család, sőt az egész falu tudta, hogy Zsuzsi lesz a helyi doktor asszisztense.

Ott maradt hát. Hamarosan mindenkit ismert a faluban, sőt kívülről fújta az anamnézisüket is. Ha nem a rendelőben ült vagy az örökösen panaszkodó anyja ügyei után futkosott, akkor a mozgásképtelen időseket látogatta sorra kis, zöld színű mopedjén. Halkan berregett végig a délutánba kókadtt településen, mint egy szorgos méhecske. Olyan természetes módon volt része a helyiek életének, akár a harangszó: regisztrálták a létezését, de nem zökkentette ki őket különösebben a dolgaikból. Egy furcsasága azért volt. Hiába ismerte mindenki Zsuzsiként, magához képest meglehetősen nyomatékosan kérte a betegeket, szólítsák a rendes nevén, Marinak.

Egy valaki azért mégis akadt, akit ez a halvány, berregő tünemény kibillentett az egyensúlyából. Józsi, a boltos fia egyre növekvő gyönyörűséggel leste délutánonként, mikor halad el az ábécé előtt Babetáján a lobogó hajú asszisztenslány. Kinn állt a nagykapu előtt és alig észrevehetően beletartotta az arcát Mari fertőtlenítő illatú menetszelébe. A családját jól ismerte, Mari anyja sokszor órákon át beszélt örömeiről, de leginkább bánatairól az asszonyoknak a bolt előtt ácsorogva, keze mindig a kosár fülén, mintha a következő pillanatban indulni akarna. A bátyjával meg szinte minden este együtt tekeregtek a faluban és felváltva csapták a szelet a körülöttük legyeskedő lányoknak. Mindketten jóvágású fiúk voltak, talán a legszebbek az összes közül.

Mari nagyon ritkán ment velük, hiába hívták mindig, reménykedve abban, hogy majd kiadja a falu titkait, s ha ment, olyankor is konokul hallgatott. Józsi azt vette észre magán, hogy egyre gyakrabban jön zavarba ettől a hallgatagságtól, és már akkor csiklandozta valami a belsejét, ha csak megállt Mariék háza előtt, hogy befűtten a lány bátyjának. A barátai csodálkoztak is, miért nem választ végre az epekedő lányok közül egyet magának, hiszen az apja többször a világ tudára adta, a szerencsés fiatalasszony rögtön boltosné is lesz. De neki csak a Mari kellett.

Esetlenek voltak együtt és nagyon csendesek. Erre mondjuk senki nem számított, a nagy dumás Józsi teljesen kifordult önmagából a nagy szerelemben. Marit ez a változás eleinte meg is ijesztette, de a szüleivel arra jutottak, hogy a Józsi talán mégis más, mint a többiek, nem lumpol, nem vagdalkozik homályos tervekkel, még a csavargásról is leszokott. Az életük olyan tiszta és eseménytelen lesz, mint a derült éjszakai égbolt. Hamar összeházasodtak, a közvélekedés szerint talán egy kicsit túl hamar is. Nem sokkal később pedig Mari egy kislánynak adott életet. Az esküvő mikéntje és mikorja úgy-ahogy lázba hozta a falubelieket, ám a kislány neve felett semmiképp nem tudtak napirendre térni: hogy lehet egy gyereket Mercédesznek elnevezni?

A kis Mercike érinthetetlenül ült különleges neve bástyájában. Az apját egyszerre búvólta el és vette semmibe, Mari pedig bálványozta a lányát, és bokros teendőit csak tovább tetézte azzal, hogy igyekezett őt minden kényelmetlenségtől megóvni. A kisunokát Mari anyja is kényeztette, ugye, nem mindenkinek van Mercédesze, különösen nem ilyen szép, csillogó, erős. A nagyapáról nem is beszélve, aki mérhetetlen szeretettel csipegette le neki minden vasárnap a főtt húst a csontról. A kislány úgy alakította a család életét, mint szél a sivatagot: elegyengette a múlt buckáit, de ugyanakkor újakat is emelt a helyükre. Mari esténként, mikor borzasztó fáradtan próbált álom és ébrenlét határán számot vetni a napjával, szinte nem is látott a vakító fénytől, amivel életét a gyermek bevilágította.

Nem látta azt sem, hogyan szopogat el férje az ábécé raktárában egy-egy üveg konyakot, és cseréli ki a tartalmát fekete teára. Közös csendjük nem tartott sokáig, felverte az

örömszülők kopogása, Mercedesz sírása, az ébresztőórák hajnali pittyegése, aztán a későig tartó dorbézolások zaja. Józsi fülét már bántotta a csend, éjszakánként arra riadt fel, hogy álmában koromsötétben zuhan némán. De idegesítette a pénztárgép halk kattanása, és az áruszállító dudálása is. Az alkalmazottak folyton azzal heccelték, hogy minek megy az ilyen boltosnak. Lánya csipogását pedig mintha víz alatt hallgatta volna, ha válaszolt is neki, a mondatfoslányai kipukkantak, mire a felszínre értek. Egy idő után a férfi az egykori nagy szerelem helyére betöltögetett mindent, amihez hozzáfért: fiatal és kevésbé fiatal asszonyokat, unalomig ismételt anekdotákat, mások történeteit, egyre kevesebb profitot és több töménytet, pletykákat, összeesküvés-elméleteket. Mari nem láthatta ezt a mohó fekete lyukat, hogy a szaporodó veszekedések, fenyegetések és számonkérések lassan micsoda féltékenységi örületté válnak, mígnem egy nap az ember szétrúgta-verte a Babetát és vérben forgó szemekkel gyanúsította meg őt, hogy délutánonként nem dolgozni, hanem dugni jár. Mari fogta Mercikét, nekifeszült az odakint tomboló orkánnak, és meg sem állt a szülői házig.

– Miért mentél világgá, Zsuzsika? – jött is mindjárt a kérdés.

Mari nem várta meg a másodikat. Szó nélkül bevonult lánykori szobájába, anyja hangos méltatlankodásával és apja csendes fejcsóválásával nem törődve bevágta a sarokba azt a kevéske holmijukat, amit magával tudott hozni. Ennyiben volt csak biztos, na, de kell-e ennél több bizonyosság? A többit majd rábízza a szélre.

